

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler: Astrid Sandvoll
Telefon: +4762430031
astrid.sandvoll@inn.no
Deres ref: 18/6637
Vår ref: 19/02036-5
Dato: 13.09.2019

Innspill til stortingsmelding om arbeidsrelevans i høyere utdanning

Vi takker for muligheten til å gi innspill til kommende stortingsmelding om arbeidsrelevans i høyere utdanning. Temaet har vært bredt diskutert i høgskolen og behandlet i flere fora, bl.a. i høgskolestyret juni 2019.

Vi ser frem til å få en stortingsmelding som fokuserer på arbeidsrelevans i høyere utdanning. I tillegg til fokuset på utdanning, bør en slik melding også omhandle samarbeid mellom universitets- og høgskolesektoren og arbeidsliv/samfunnsliv innen FoU-virksomheten, siden dette området har stor betydning for utdanningenes kvalitet og innhold. Det burde settes søkelys på hvordan FoU-aktivitet i større grad kan utvikles i et samspill mellom academia og relevante aktører i samfunnet, og hvordan sektoren kan stimulere til dette.

Hovedutfordringer

Bildet av utfordringene som skisseres oppfattes som reelt, om enn med varierende styrkegrad for de ulike problemstillingene. Det er et svært reelt, og til dels prekært behov for større tilgang på praksisplasser – særlig innen helseutdanningene.

Innledningsvis ønsker vi imidlertid også å peke på at arbeidsrelevansbegrepet sannsynligvis vil forstås og defineres ulikt ut ifra ståsted, og i denne sammenheng vil fokus og derav problemstillingene kunne variere mellom studenter, arbeidsliv og academia. Høgskolen anerkjenner at relevansbegrepet er en kompleks konstruksjon. I studier pekes det eksempelvis på at studenter legger både direkte – og indirekte akademisk- yrkes- og personlig relevans til grunn i vurderinger av sine læringsutbytter¹. Relevansbegrepet vil også kunne defineres ulikt fra et regionalt, nasjonalt eller internasjonalt perspektiv.

Høyere utdanningsinstitusjoner spiller en svært viktig rolle i arbeidet med å løse de samfunnsmessige utfordringene som ligger foran oss. Dette ansvaret må vi forvalte fra et akademisk ståsted. En rekke av problemstillingene og ambisjonene som skisseres peker i stor grad mot økt samarbeid, økt arbeidslivstilknytning og økt andel praksis. Men i tillegg bør det fokuseres på generiske ferdigheter, tverrfaglig kompetanse og dannelseselementer i høyere utdanning, og vi er vel så opptatte av hvordan vi kan legge bedre til rette for at våre kandidater

¹ Christopher Pisarik and Taylor Whelchel. Academic Relevance: College Students' Perspective. International Journal of Teaching and Learning in Higher Education 2018, Volume 30, Number 1, 26-35
<http://www.isetl.org/ijtlhe>

får oppøvd slike ferdigheter og kompetanse. I et langsiktig perspektiv vil denne type kvalifikasjoner være avgjørende for å løse samfunnsutfordringene, og vi ønsker at dette også får fokus og plass i den kommende stortingsmeldingen.

Omstillingene i samfunnet knyttet til økt digitalisering, grønt skifte, migrasjon etc. påvirker og vil påvirke kompetansebehovet i svært stor grad. Det er viktig at høyere utdanningsinstitusjoner klarer å finne gode arenaer for samarbeide med arbeidslivet for å være tett på utviklingen. Relevante arenaer kan komme i mange former og størrelser. Høgskolen har gode erfaringer både med store samarbeidsprosjekter, som satsingen på AR/VR i samarbeid med EON Reality, Hedmark fylkeskommune og Hamar kommune m.fl, og også mindre arrangementer som workshops med fokus på kompetansebehovet i landbruket knyttet til det grønne skiftet, i samarbeid med Hedmark bondelag, Hamarregionen utvikling og Hamar kommune. Høgskolen har også god erfaring med bruk av delte stillinger der ansattes kompetanse kan komme både arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene til gode.

[Samarbeid om høyere utdanning og om studentenes læring](#)

Høgskolen har lang og god erfaring med å samarbeide med arbeidslivet om utvikling av studieprogrammer og innretning på studieporteføljen. Gjennom profesjonsstudiene er det en naturlig og nødvendig tett kobling til arbeidslivet, først og fremst via praksisdelen av studiene. Disse tette koblingene bringer med seg verdifull erfaringsutveksling som bidrar til at høgskolen er i stand til å fange opp kompetansebehov i samfunnet og utvikle porteføljen deretter. Konkrete eksempler på dette er igangsettelse av Bachelor i tannpleie og Videreutdanning i helsesykepleie.

Høgskolen har også lang tradisjon i å tilby etter- og videreutdanning gjennom bidrags- og oppdragsaktivitet. Denne utstrakte virksomheten gjør at vi samarbeider med mange ulike bransjer, og får god og oppdatert innsikt i hvilken kompetanse samfunnet har behov for. Det finnes flere eksempler på studieprogrammer som i utgangspunktet er utviklet som betalingsstudier for privat eller offentlig sektor, som høgskolen senere har innlemmet i sin ordinære portefølje på grunnlag av etterspørsel og behov. Årsstudium i krisehåndtering er ett slik eksempel. Programmet ble utviklet som et oppdragsstudium for Forsvaret i 2007, ble en del av høgskolens ordinære portefølje i 2009 og deretter utviklet videre til et bachelorprogram i 2015.

Gjennom høgskolens kvalitetssystem for utdanning er det nedfelt en systematikk for hvordan studieprogrammene skal utvikles og videreutvikles i samarbeid med arbeidslivet. Det betyr at representanter fra arbeidslivet kobles på både i utviklingsfasen og i revidering og evaluering av programmene (periodiske evalueringer). Formen for involvering vil variere i henhold til type studieprogram.

Høgskolen jobber kontinuerlig med å utvikle praksistilbudet videre, i ulike studieprogrammer. Vi oppfatter at det er viktig for våre partnere i arbeidslivet at et samarbeid gir merverdi, og tilbud som eksempelvis fagdager, tilgang til øvingsarenaer og forsknings- og utviklingsarbeid åpner ofte opp for praksismuligheter og bidrar til å få på plass et godt samarbeid og bedre kvalitet i praksisløpet. For praksis i ikke-profesjonsrettede studieprogrammer, er vi avhengig av kontinuitet i samarbeidet med arbeidslivet – noe som er tidkrevende og utfordrende ettersom arenaene ikke ligger nedfelt formelt, men må skapes. Behovet for flere praksisplasser innen profesjonsstudiene, og problemstillingene knyttet til dette, er også omtalt under spesifikke spørsmål til helse- og sosialfag, og lærerutdanningene.

Ut over dette, er det behov for å utvikle en bedre systematikk for å få flere studenter ut i praksis i løpet av studieløpet. Ønske om mer praksis må imidlertid settes i sammenheng med krav om

kvalitet i utdanningene. Utdanningsinstitusjonene har ansvar for å sikre kvalitet gjennom hele studieprogrammet, inkludert praksisperioder, og økt andel praksis i programmene må ikke gå på bekostning av kvaliteten.

Dersom det er et mål å øke andelen praksis i studieprogrammene bør dette oppleves som et gode for alle parter; arbeidslivet, studentene og institusjonen. Enkelte eksterne parter peker på at det er få incentiver for å tilrettelegg for praksisplasser i næringslivet. Det vil være mange måter å organisere praksis på, og innholdet i praksisbegrepet kan gjerne diskuteres nærmere. Det kan være et potensiale i bruk av mentor-ordninger, økt samarbeid med arbeidslivet ved skriving av master- og bacheloroppgaver, praksisnære case etc.

Når det gjelder internasjonalisering er det avgjørende å etablere gode relasjoner til et variert praksisfelt nasjonalt (både offentlig og privat sektor). Dette for å sikre mange nok praksisplasser der det er villighet til å ta imot studenter som ikke snakker norsk og følgelig må veiledes på engelsk. Denne utfordringen er relevant i forhold til bedre kvalitet og relevans på praksisstedene; skal vi øke mobiliteten og sende flere studenter ut på relevant og kvalitetssikret praksiserfaring i utlandet, må vi også kunne legge til rette for å ta imot. Partnerne våre vil kreve dette – spesielt våre europeiske partnere. Samtidig må vi kunne sikre et godt studiemiljø for disse studentene, ved å ha rutiner for å integrere dem i et læringsmiljø ved institusjonen. En god studieprogramdesign må legge til rette for dette, både med tanke på plassering av praksismoduler og teoretiske moduler, eventuelt kombinasjoner av disse forholdene.

HINN samarbeider med internasjonalt arbeidsliv på en rekke områder, gjennom etablerte samarbeidsavtaler med internasjonale partneruniversiteter, (strategiske partnere og et større antall mobilitetspartnere) som er knyttet opp mot bedrifter og institusjoner som tilbyr praksisplasser i utlandet. Høgskolens prioriterte geografiske samarbeidsområder inkluderer nordiske og europeiske land, USA, Canada, Australia, sørlige Afrika og Indonesia. I tillegg har HINN etablert samarbeid med Korea, Japan, India og Nepal.

Gjennom sitt internasjonale nettverk har HINN deltatt aktivt i Erasmus+ og Nordplus i mange år for å fremme internasjonal student-, ansatt- og praksismobilitet. Per i dag har HINN rundt 90 aktive Erasmus+ partnere over hele Europa og deltar i seks Nordplus-nettverk. Her kan nevnes Global and Intercultural Competence through Practicum in the South (GIPS) som har fokus på kvalitet og oppnådde læringsmål i utlandspraksis, spesielt knyttet til interkulturell og global forståelse.

HINN deltar også aktivt i programmene under Senter for Internasjonalisering av utdanning (Diku) og EUs programmer og tiltak rettet mot internasjonalt utdanningssamarbeid. De to siste årene har HINN blitt tildelt tre NORPART-prosjekter, fire NOTED-prosjekter, ett UTFORSK-prosjekt og to prosjekter under Global mobilitet, samt fem Strategic Partnership-prosjekter under Erasmus+ sentrale tiltak. Ett av prosjektene, Transnational Skills Programme to Enhance the Employability of Researchers (TRANSPEER) (2017–2020) er et banebrytende samarbeid mellom forskningsadministrativt tilsatte, forskere og ph.d.-stipendiater i Norge, Sverige, Storbritannia og Portugal, som jobber med karriereplanlegging rettet mot ph.d.-kandidater, yngre forskere og veiledere. Prosjektet har som utgangspunkt at mange forskere ikke får realisert sitt potensial, fordi de har problemer med å kommunisere sine ferdigheter til aktører og arbeidsgivere både i og utenfor academia. Gjennom prosjektet utvikles et kursprogram som skal øke bevisstheten rundt disse problemstillingene og gi deltakerne verktøy til karriereplanlegging og promotering av egen kompetanse overfor arbeidsgivere nasjonalt og internasjonalt. Hver institusjon vil ha et tredagers kurs i perioden 2018–2020 med ulike tema. Prosjektet koordineres av Karlstads universitet og partnere er, foruten HINN, Liverpool John Moores University og Universidade Nova de Lisboa.

HINN har utviklet dobbeltgrader på bachelor- og masternivå i samarbeid med strategiske partnere som utfyller HINNs faglige tilbud. På bachelornivå er dobbeltgraden innen reiseliv bygget opp med to strategiske partnere (Hochschule Harz i Tyskland og EM Normandie i Frankrike). På masternivå er dobbeltgraden bygget opp med en strategisk tysk partner innen innovasjon (EBC Hochschule Campus Berlin). Reiselivsstudentene får mulighet til faglig spesialisering og økt språk- og kulturforståelse gjennom et år i utlandet. Alle emner er forhåndsgodkjent, og studentutveksling og lærerutveksling finansieres gjennom Erasmus+. Siden oppstart i 2015 har 19 studenter fra HINN og 34 studenter fra Tyskland og Frankrike tatt dobbeltgrad. Dobbeltgradsstudenter på Master i Innovasjon har anledning til å ta seks måneders praksis ved et tysk firma (Berlin) som påbygning på studiet ved EBC Hochschule, Berlin. Alle DD-studenter har også tilbud om Erasmus+ praksisopphold etter avlagt grad, på lik linje med samtlige studenter ved HINN.

Lærerutdanningene ved HINN har jobbet strategisk og målrettet mot sentrale utlysninger for å øke det internasjonale læringsutbyttet i studieprogrammene med god uttelling innen NOTED, NORPART og UTFORSK-programmene, med prosjekter som finansierer student-, ansatt- og praksisutveksling og bidrar til et fagspesifikt internasjonalt læringsutbytte. Som eksempel kan nevnes NOTED-prosjektet Multicultural Practicum Groups and Internationalisation of Teacher Education (MUPIT) som har som målsetting å styrke studentenes interkulturelle og globale kompetanse gjennom tverrkulturelle møtepunkter og felles veiledning knyttet til internasjonal praksis i lærerutdanningen. I løpet av den fireårige prosjektperioden vil 100 lærerstudenter og 60 ansatte reise på femukers praksis fra og til Norge, Namibia, Polen og Sverige. Etter praksisoppholdet vil studenter og ansatte delta i post-praksis workshops der interkulturelle faglige problemstillinger blir gjenstand for refleksjon og diskusjon. Samarbeidspartnere: HINN, Karlstads universitet, Kazimierz Wielki University, Polen og University of Namibia.

Siden 2001 har HINN sendt studenter på praksisopphold til Manavodayainstituttet, i Lucknow, India. Dette er et internasjonalt anerkjent institutt som arbeider praktisk og teoretisk med selvhjelp som drivkraft i økonomisk og demokratisk utvikling i Indias fattigste områder. Gjennom praksisoppholdet får studentene erfaring med sosialt arbeid i den fattigste delen av verden, noe som bidrar til å utvikle relasjonelle ferdigheter i møte med brukere generelt og de mest utsatte spesielt. Rundt 200 vernepleie- og sosionomstudenter har vært på praksisopphold i India.

Både sykepleie, barnehagelærer- og grunnskolelærerutdanning tilbyr tre måneders praksisopphold i Namibia, der studentene jobber i skoler, barnehager og på sykehus. HINN har et mangeårig strategisk partnerskap med Universitetet i Namibia. Gjennom de siste 10 årene med samarbeid har 169 lærerstudenter og 101 sykepleierstudenter vært på praksisopphold i Namibia.

Siden 2010 har studenter på barnevernsutdanningen ved HINN reist på praksisopphold til Balata flyktningleir på Vestbredden i Palestina, der studentene bor og arbeider i tre måneder. Praksisoppholdet er en integrert del av studiets internasjonale læringsutbytte, og gjennomføres i nært samarbeid med Yafa Cultural Center og lokale skoler og barnehager i Balata flyktningleir på Vestbredden. Gjennom praktisk erfaring og teoretisk refleksjon får studentene en unik erfaring og kompetanse blant annet for å jobbe med barn og familier som kommer til Norge som flykninger med tilsvarende bakgrunn. Siden oppstart i 2010 har 44 studenter fra HINN vært på praksisopphold i Palestina.

HINNs samarbeid med Aceh-provinsen i Indonesia begynte i 2006 som en del av hjelpearbeidet etter tsunamikatastrofen i 2004. I samarbeid med Norges Røde Kors, lokale myndigheter i provinsen og sykepleierhøgskolen Akademi Keperawatan Ibnu Sina (AKIS), utviklet HINN et

kompetansehevingprogram for de ansatte ved AKIS. Ti ansatte fra AKIS har tatt bachelor- eller masterutdanning ved HINN gjennom kvoteordningen og ansatte fra Banda Aceh hospital har vært på praksisopphold ved HINN. I perioden 2008–2018 har 94 studenter fra HINN (sykepleie, tannpleie og psykisk helse) vært på praksisopphold ved partnerinstitusjoner i Indonesia.

En generell utfordring for de fleste utdanningene ved HINN er vanskelighetene med å finne relevante praksisplasser på engelsk for utenlandske studenter, for å sikre gjensidighet i avtalene, spesielt med Europeiske partnere og spesielt dersom enda flere utdanninger skal få mer praksis, samt at kravet til relevans/ kvalitet i praksisplassens skjerpes. Denne utfordringen, er allerede beskrevet i høgskolens innspill til mobilitetsmeldingen, men er også høyst relevant i denne sammenheng, når vi ser på forholdet mellom HINN og offentlig og privat arbeidsliv som mottakere av studenter i praksis.

Fagmiljøet innen anvendt økologi og naturforvaltning har et mangeårig forsknings- og utdanningssamarbeid med Kathmandu University (KU, Nepal). NORPART-prosjektet for perioden 2019–2023 er et samarbeid mellom HINN, KU og National Trust for Nature Conservation (NTNC, Nepal), som innebærer ansatt- og studentutveksling, utvikling av felles masterprogram innen anvendt økologi ved Kathmandu University med kurs i overvåkning av menneskers påvirkning på dyreliv og økosystemer i Sentral-Himalaya, samt forskning og kombinerte studie- og praksisopphold for studenter.

HINN har også et flerårig forsknings- og utdanningssamarbeid innen sosialt arbeid og psykologi med Vietnam National University – University of Education (VNU). NORPART-prosjektet for perioden 2019–2023, innen Adverse Childhood Experiences (ACE), innebærer student- og praksisutveksling (BA, MA, ph.d.), ansattutveksling, samveiledning av stipendiater og utvikling av felles MA-kurs, samt e-læring og vinterskole ved HINN for VNU-studenter.se

Høgskolen ønsker koblingen mellom strategiske mål for internasjonalisering og krav til tettere samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv i en rekke av Dikus og EUs programmer for internasjonalt utdanningssamarbeid velkommen, fordi den setter konkrete krav til internasjonal deltakelse, samarbeid og faglige leveranser som bidrar til en kvalitetsheving av Høgskolens utdanninger. HINNs strategi er å fortsette å utvikle det eksisterende samarbeidet innen forskning, utdanning og arbeidsliv innenfor de nevnte prioriterte geografiske områdene gjennom aktiv deltakelse i nordiske og europeiske programmer, samt andre relevante internasjonale programmer og nettverk.

Vdr. spørsmål om hvordan vi kan bidra til at arbeidslivet får bedre kunnskap om kandidatenes kompetanse: Dagens system med karakterfastsettelse og læringsutbyttebeskrivelser er de verktøy vi har for å kommunisere kandidatenes samlede kvalifikasjoner. For arbeidsgivere gir imidlertid ikke dette nødvendigvis en god indikasjon på hvordan kandidaten vil fungere som arbeidstaker. Vi merker oss at arbeidslivet etterspør større fokus på samarbeidsferdigheter og tverrfaglig kompetanse.

Større satsing på karriereveiledning vil kunne møte noe av behovet for veiledning og informasjon om hvordan studentene kan bruke kompetansen sin i arbeidslivet. Det varierer i hvilken grad høyere utdanningsinstitusjoner bruker ressurser på dette. Økt samarbeid med karrieresentrene i de enkelte fylkene kan være hensiktsmessig.

Eksempler

1. Lærerutdanningsskoler – prosjekt ved Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk

I nasjonal strategi Lærerutdanning 2025 er det et klart mål om at alle lærerutdanninger skal etablere et tetter samarbeid med noen partnerskoler for utprøving og utvikling av nye samarbeidsformer mellom lærerutdanningene i høgskolen og praksisskolene i grunnskolen. Disse skolene omtales som lærerutdanningsskoler.

Grunnskolelærerutdanningen har siden 2006 hatt et forpliktende samarbeid med 33 partnerskoler. Samarbeidet er forpliktende gjennom partneravtaler. Våren 2018 fikk alle disse skolene mulighet til å søke om å bli lærerutdanningsskole. 20 av skolene søkte hvorav fem er valgt ut som lærerutdanningsskoler. Den nasjonale strategien Lærerutdanning 2015 tegner et mål bilde for 2025 med kjennetegn på lærerutdanningsskoler og hva dette innebærer:

- Utprøving og modellering av undervisning i skolen
- Et fagmiljø av praksislærere
- Lærere fra lærerutdanningsinstitusjonen deltar aktivt i praksisopplæringen
- Delte stillinger og ph.d-utdannede lærere er vanlige
- Lærerutdanningsskoler er kunnskapsproduserende fellesskap som videreutvikler seg ved bruk av felles fagspråk
- Det foregår relevant forskning på skolens utfordringer og løsninger

Fokusområder for prosjektet er

- Profesjonssamarbeid
- Undervisningssamarbeid
- Masteroppgaver
- Studieprogramutvikling
- FoU-samarbeid

Prosjektet har vektlagt stor involvering av lærerutdanningsskolen i utviklingen av fokusområder og tiltak for å nå målene. Det har blitt utviklet en pilot for mastertorg der lærerutdanningsskolene og forskermiljøene i høgskolen har tilbudt studentene forslag til prosjekter og problemstillinger de ønsker at studentene skal skrive masteroppgave om. Et annet konkret tiltak i prosjektet er gjennomføring av workshop hvor elever og lærere i grunnskolen blir invitert til høgskolen for å vise gode eksempler på undervisning for studenter og lærere ved lærerutdanningsinstitusjonen. I etterkant av undervisningsøkten møtes alle de nevnte gruppene og drøfter elevenes læring ut fra læreplaner, fagdidaktikk og pedagogikk. Tema: Hvordan lærer man via Ipad? / Bruk av Ipad i skolen.

Nøkkel for å lykkes med prosjektet; det skal oppleves relevant og nyttig for alle involverte grupper.

2. Samarbeidsavtale om forskning og utvikling mellom HINN og NAV

NAV har samarbeidsavtaler med noen få høyere utdanningsinstitusjoner, deriblant HINN. Samarbeidet bygger på en langsiktig strategi for å utvikle og styrke forskning, utdanning og kompetanse innenfor arbeids- og velferdstjenestene i Norge. Det skal baseres på en helhetlig tilnærming som kobler arbeidsområdene forskning og utvikling, kompetanseutvikling og utvikling

av praksis i arbeids- og velferdssektoren innenfor rammen av organisatorisk læring (organisasjonsutvikling) med mål om å bidra til innovasjon i NAV.

Målet er å koble forskning og utvikling, utvikling av praksis og kompetanseutvikling gjennom å utvikle og gjennomføre relevante forsknings- og utdanningstilbud i samarbeid med NAV og ved å utvikle og gjennomføre prosjekter i NAV-organisasjonen som utvikler praksisoverføring og delingskultur (lærende organisasjon). Eksempler på forskningsgrupper; Ungdom og utenforskap, digitalisering og veiledning, kvalitet, kompetanse, lovverk og skjønnsutøvelse. Det er opprettet en delt stilling mellom NAV og HINN.

3. «Switch»

«Switch» er studentdreven koblingsboks mellom studenter og næringsliv. Det er sentralt plassert på et av studiestedene, hvor det arrangeres Inspirasjonsforedrag, møteplasser for nettverksbygging mellom studenter og næringslivet, kurs om sosiale medier, jobbsøking, digital markedsføring etc. Representanter fra arbeids- og næringslivet bruker switchen til å presentere praksisplasser, ba-oppgaver, deltidsjobb m.m. Switch er koblet tett opp mot studietilbudet innen entreprenørskap, studentenes egen START organisasjon, og næringsforeningen i kommunen. Switch har en styringsgruppe bestående av studentrepresentanter, kommunens næringssjef, SINN og prorektor for samfunnskontakt. Det tas sikte på å utvikle lignende tilbud på samtlige studiesteder.

[Helse- og sosialfagutdanninger](#)

Det er en tidkrevende oppgave for alle involverte parter å skulle utvikle samarbeid, noe som ofte blir en utfordring. Det er også utfordrende å få til god kommunikasjon og gode kommunikasjonskanaler mellom institusjonen og samarbeidspartnere, når dette er nødvendig på flere nivå for å lykkes eksempelvis med gjennomføring av praksis. Det oppleves også som vanskelig å ha dialog om videreutvikling når samarbeidspartnere har svært stramme økonomiske rammer å forholde seg til, og dette fokuset kommer i vegen for å tenke nytt og tenke utvikling.

Forventningene hos samarbeidspartnere og arbeidsliv er ofte høye når det kommer til kandidatenes ferdigheter etter endt studieløp, og det er behov for å avstemme disse forventninger knyttet til omfang, innhold og innretning på studieprogrammene. Det kan også være motstridende eller ulike forventninger mellom forskjellige praksisfelt (eksempelvis spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten) knyttet til studentenes kunnskap og kompetanse. Et tett samarbeidet er mellom institusjonen og samarbeidspartner bereder grunnen for innsikt i og forståelse for innholdet i og oppbygningen av studieprogrammene, og forventningene blir mer avstemt. Graden av suksess i dette avhenger av et godt tosidig samarbeid.

Veilederkompetanse: Krav om veilederkompetanse oppleves som krevende fra samarbeidsorganer. Høgskolen opplever at dette er et godt grep som bidrar til å høyne kvalitet. Det er behov for å skape bedre forståelse for viktigheten av dette tiltaket blant samarbeidspartnere.

Høgskolen planlegger utprøving av en ny modell for gjennomføring av praksis i BA i vernepleie, første studieår. Her vil studentene ha én praksisdag pr. uke gjennom hele studieåret i stedet for sammenhengende praksisperioder. Målet med dette er å få god sammenheng mellom daglig

aktivitet og teoretiske og praktiske problemstillinger, og få en vekselvirkning mellom ordinær undervisning på campus og praksis. Dette håper vi også kan bidra til å redusere trykket på det enkelte praksisstedet, få til et gjensidig samarbeid om å utdanne funksjonsdyktige kandidater, og gi studentene erfaring fra yrket som de kan nyttiggjøre seg allerede fra oppstart på studieløpet.

Lærerutdanningene

Ved Høgskolen i Innlandet har lærerutdanningene hatt flerårige og gjensidig forpliktende partneravtaler med kommuner og grunnskoler siden 2008, mens barnehagelærerutdanningen har hatt tilsvarende avtaler med kommuner/barnehageeiere og barnehager siden 2009. Formålet med partneravtalene er at de skal sikre en kvalitativt god praksisopplæring i lærerutdanningene, bidra til å styrke sammenhengen mellom fagstudiet og praksisopplæringen, samt styrke profesjonsorienteringen i lærerutdanningene. Partneravtalen skal videre legge til rette for samarbeid mellom høgskolen og praksisfeltet om forsknings- og utviklingsarbeid og kompetanseheving.

Erfaringene fra partnersamarbeidet mellom lærerutdanningene ved HINN, skole- og barnehageeiere og skoler og barnehager er svært positive. Høgskolen i Innlandet har mange barnehager og skoler som søker om å få være partnerbarnehager og partnerskoler.

Slik vi ser det er det flere faktorer som er avgjørende for å lykkes:

- Avtalene må være flerårige og gjensidig forpliktende. Partnerbarnehagene og partnerskolene med deres praksisveiledere/lærere må se på seg selv som lærerutdannere og erkjenne at de er en viktig part i lærerutdanningene.
- Høgskolen må informere godt om innhold og organisering av lærerutdanningene slik at både egne faglærere og praksislærere ser helheten og sammenhengen mellom praksisopplæringen og fagstudiet.
- Det må være tydelige rolle- og forventningsavklaringer mellom høgskole og praksisfelt med tanke på ansvar og oppgaver i forbindelse med praksisopplæringen.
- Det må legges til rette for samarbeid mellom partene, blant annet ved at praksislærere og rektorer/styrere underviser lærerstudenter etc.
- Høgskolens forskere må involvere skole- og barnehagepartnere i relevante forskning- og utviklingsprosjekter, og høgskolen må prioritere henvendelser om forsknings- og utviklingsprosjekter fra partnerbarnehager- og skoler.
- Samarbeidet mellom partene må bygge på gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres virksomhet. Det krever god kjennskap til hverandre.
- Partneravtalene må være utformet slik at det gir en ekstra gevinst for begge virksomheter. Begge parter må ha opplevelsen av å oppnå noe mer ved å inngå en forpliktende avtale
- Det må være regelmessige og forpliktende møtearenaer slik at partene hele tiden kan bygge gode relasjoner, justere og videreutvikle samarbeidet

Erfaringsmessig er følgende forhold utfordrende:

- Økonomi knyttet til gjennomføring av praksisopplæring:
HINN har inngått ny godtgjøringsordning for praksisopplæring med partnerskoler- og barnehager. Det har vært krevende forhandlinger med organisasjonene. Lærerutdanningene betaler svært dyrt for praksisopplæring og har samme kategori i basistildeling som studier som ikke har praksiskostnader. Det hadde derfor vært ønskelig at skoler og barnehager i sine mandat var forpliktet til å ta imot studenter fra lærerutdanningene, slik sykehusene er med sykepleierstudenter.
- Tidsressurs til samarbeid: Dette er avgjørende for at samarbeidet skal prioriteres og utvikles. Tildelte penger til partner/lærerutdanningskoler de siste årene åpner opp for flere muligheter.

- Organisatoriske hindringer som timeplaner og andre strukturer kan oppleves som hindringer for utvidet samarbeid om undervisning og/eller prosjekter.
- Å sikre nok kvalifiserte praksisveiledere til praksisopplæring (veiledere med formell veilederkompetanse)

Det er spesielt utfordrende å skaffe nok praksislærere på videregående skoler (gjelder for PPU og lektorutdanningene).

Lærerutdanning 2025 har mange gode mål og ambisjoner og det er avgjørende for realiseringen at det følger økonomiske midler. Men det tar tid å finne gode løsninger og se resultater. Det er viktig å arbeide systematisk over tid.

Slik vi ser det er et utvidet og styrket samarbeid mellom lærerutdanningene og praksisfeltet avgjørende for videre kvalitetsutvikling av lærerutdanningene.

Med vennlig hilsen
Høgskolen i Innlandet

Kathrine Skretting
Rektor

Stine Grønvold
Prorektor utdanning

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur